

רסתמנו בתמונת השער. מה היא מזכירה לכם?
ותמונה היסטורית של המהפכה האמריקאית או של
כיבוש הבאסטיליה? המרד ההונגארי?
לא, אין זה דמיון מקרי. יש לשון לתמונה — ותמונה
זו מדברת.

אין היא מדברת על התפרעות של בריונים, על השתוללות
מופקרת של כמה פורקי-עול פלייליים.

זוהי תמונה אשר חותם של אמת גדולה טבוע
עליה. שום צייר לא היה מצליח להעלות על
הבד תמונה אמיתית יותר של זעם המוני.

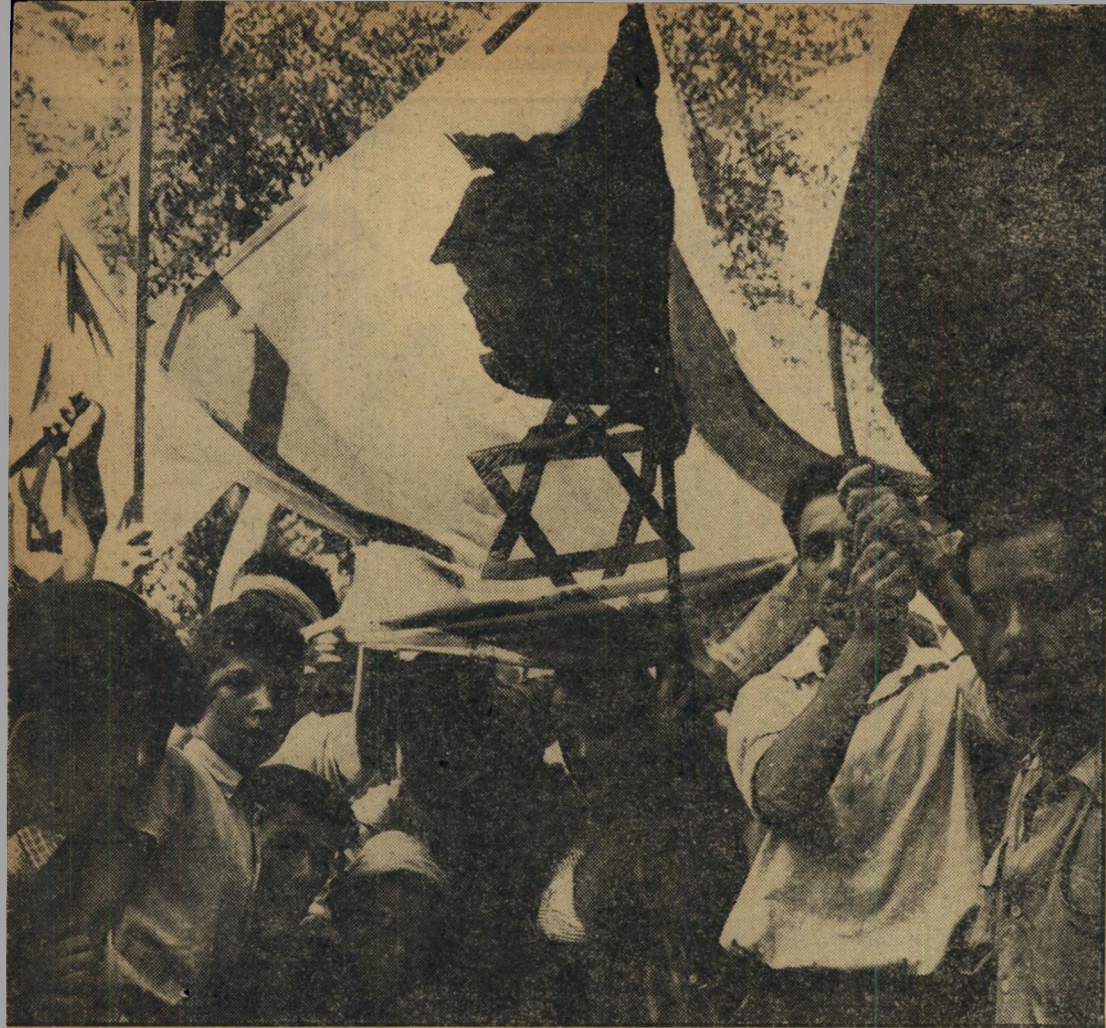
האנשים בתמונות אלה מאמינים במה שהם עושים. הם
מאמינים כי געשה להם עתל גדול. הם מאמינים כי אכן
הגיעו לגבול הסבלנות.

זוהי תמונה של התקוממות. ההתקוממות
הראשונה של מה שנקרא אצלנו, משום מה,
"עדות המזרח".

★ ★ ★

האם הופתע מישהו? האם עבר הלם בציבור
למראה תמונה זו, עת הופיעה בעתון היומי? האם
נבוכו השלטונות, נדהמה המשטרה?

אכן — לאיש לא היתה הזכות להיות מופתע.
אם יש בכלל דבר מפתיע בהתקוממות זו של

מרד

המאור והקאים

העבודה רוצים בעבודה ובלחם למשפחותיהם.
בשנורוקראטיה השלטת בישראל, החיה על חלוקת זרם
הכספים הבא מן החוץ, כל אחד מקבל משהו. אולם השמנת
מתחלקת למעלה, בין שליטי המפלגות וגורריהם, מבני
הישוב החתיק. רק פירורים דלים מן הסעודה השמנה
מגיעים למטה, שם מקיים פועל-דחק את משפחתו בת שש
הנפשות על 70 לירות בחודש, בחדר צר משל האפוסטרופוס.
כאשר יתמוטט המשטר הקיים בכוא היום, עם וילדול זרם
ההון של המגביות והמענקות — כאן תחיל ההתמוטטות.
מהות המשטר השנורוקראטי, וההתנשאות האירופית של
שליטיו, חברו יחד כדי ליצור מצב בו העולים החדשים
מבני המזרח הם הדפוקים ביותר. זעמם, שילך ויחמיר עם
התדרדרות המצב הכלכלי, יספק את חומר-הנפץ להתפוצצות.
גם מכהינה זו היתה להתקוממות השבוע
אות לבאות.

★ ★ ★

לימי ההסתדרות יודעים זאת היטב. ומכאן הפרט
החשוב השלישי של מאורעות השבוע — פרט שרק
מעטים שמו אליו לבם. יתכן שדווקא הוא החשוב מכולם.
בשיא ההלם הראשון של ההתקוממות, הודיע יוסף אל-
מוגי, הבוס של מנגנון ההסתדרות בחיפה, ומראשי המנגנון
של מפא"י: "פועלי חיפה יגנו על השקט" היה זה יותר
מאיום. היתה זאת הכרזה מפורשת כי "פלוגות הפועל",
פלוגות-הסער של המשטר, יגויסו ויופעלו — גוסף על
המשטרה, או במקומה.

כך התגבשו החזיתות: ההתקוממות של
יוצאי המזרח מכאן, והמיליציה של הצמרת
האשכנזית משם. אילו נמשכה ההתקוממות
יום נוסף, היו שני צבאות פרטיים מתנגשים
ברחובות חיפה — התגבורת של בני-המזרח,
שהחלה מתארגנת בישובים הפמוכים לחיפה,
והצבא הפרטי של מנגנון ההסתדרות.

זה לא קרה השבוע. אך זה יכול לקרות מחר. אם לא
ישתנה המצב מן הקצה אל הקצה, אם לא תתחולל מהפכה
נפשית במדינה, זה יקרה מחר.

★ ★ ★

אני ממוצא אשכנזי. אני שונא אלימות, התפרעות
ושפיכת-דם. אם בכל זאת התגנבה ללבי השבוע אהרה
אינסטינקטיבית לתקוממי חיפה, לא היה זה רק בגלל
ההכרה כי בועמם כלפי השוטרים-היוריים היה הצדק לצדם.
בימי מלחמת-הש"ח נקשרה ביהדות הקרבית בירת-דמים
בין יוצאי כל העדות. כמסרף צעיר של כיתת מתנדבים
מצפון-אפריקה, שזה מקרוב באה עמדתי לא פעם תוהה
מול מנהגיהם ותגובותיהם השונים, אך למדתי גם כי אין
חומר אנושי טוב יותר מהם, כאשר מתיחסים אליהם בצדק
וביושר. ארבעה מארוקאים, שסיכנו את חייהם כדי להציל
את חיי, איפשרו לי לכתוב היום שורות אלה. לבי שמת
דם כאשר כולם נאלצו, בגלל המצב העדתי המחפיר, לנטוש
את המולדת שלמענה חרפו את נפשם.

איני מזכיר את הדבר לצורך העלאת זכרונות. אני
מאמין שיש בו לקח. כי ברית-הדמים שחושלה באש הסכנה
והסבל, הייבת לחזור ולהתחשל שנית במאבק המשותף
למען שינוי פני הבריים במדינה.
היום זאת מדינת, אשכנז רבתי". הגיעה
השעה להספיק ספרים למדינת ישראל.

וחשוב מכל: האם היו אותם השוטרים
יורים במהירות כזאת ובדייקנות כזאת, אילו
נתקלו בשיכור דובר אנגלית או רוסית, כאחת

השבונות האריסטוקרטיות על הרייכרמל?
ההמונים בואי סאליב התקוממו כי הרגישו שהשוטרים
הרשו לעצמם להשתמש בנשק חם, בצורה כה מפירה,
מפני שמדל לפנייהם אדם ממוצא "מזרחי". בתת-הזכרתם
פעלו לפי אותן המוסכמות המכתובות כיום את התנהגות
כל מוסדות המדינה: השקר המוסכם שעולי-המזרח הם
נחותי-דרגה, שהם חסרי-תרבות, שהם פורעים ובריונים.
וכאן אנו חוזרים אל נקודה שכבר נגענו בה פעמים כה
רבות: ההתנשאות הנוראה של יוצאי מזרח-אירופה, הנותנים
את הטון במדינה, הרוחשים בזו עמוק למרחב ולבניו,
והבטוחים בכורות שחצינת כי אין תרבות מלבד האירופית.
התוצאה הכוללת ביותר של יהדות גזענית מגוחכת זו,
היא היחס לעולם הערבי ולערביי ישראל. כאן ההפקרות
והשרירות הן תופעות-קבע. אולם אין התנשאות גזענית חל-
קית, כפי שאין צדק חלקי.

מי שמתחיל לירות במוחמד, סופו לירות
ברחמים. מי שאוסר ומגלה את סוליימאן ללא
דיון ודיוק, סופו לאסור ולהגלות את נפיו. מי
שיוזק היום בפני פטמה, יורק מחר בפני מזל.
מה שקרה אמתול בואדי ניסנאם, מוכרח לקר
רות היום בואדי פאליב.

יוצאי-המזרח לא יזכו בחברה הרשמית לכבוד ולהערכה שהם
ראויים לה כל עוד לא תשלים אימה זו עם העובדה שהיא
אימה אסיאתית, שהמדינה היא חלק מן המרחב. רק כאשר
תתחולל מהפכה נפשית זו במדינה, יהפכו יוצאי-המזרח
לחולית-הקשר בין האומה החדשה לבין המרחב החדש,
ומעמדם החברתי יזוג אל על, יחד עם חשיבות התפקוד
הטבעי שיהיה נועד להם אז.

★ ★ ★

הפרט החשוב השני בהתקוממות השבוע הוא כיתון
ההתקפה. כאילו היה זה דבר מובן מאליה, פנה זעם
ההון מיד אל מוסדות ההסתדרות.

ההסתדרות מסמלת את הישוב המסודר, האי-
דיש, החי בנחת והאוכל לשוכע, השולט על
מקומות-העבודה. בראש ההתקוממות עמדו
פועלי-הדחק. הקש ששבר את גב הגמל אמנם
היה מעשה-האלימות של השוטרים. אולם הר
קע האמיתי הוא כלכלי. העומדים בתור ללשכת

החלכאים והנרכאים, הרי זה רק אחד: שהתי-
קוממות ראשונה זו כה איחרה לבוא.

כי מרד זה — צפוי היה. ומי שהיו עיניים בראשו —
ראה את בואו.

לפני שש שנים יצר העולם הזה מטבע לשוני: "דופקים
את השחורים!" בסירת כתבות עובדתיות ניסה להרעיש את
המצפון הלאומי, לקעקע את האדישות ולהכריח את השלטון
נות והציבור לתת את דעתם בעוד מועד על סרטן מסוכן
המתפשט במדינה — סרטן ההפליה העדתית.

הגנבה היתה, כרגיל, גל של השמצות. במה לא האשימו
אותנו? בליבוי יצרים שפלים, בהמצאת סנסציות לצרכים
מסחריים, בנטיין לפילוג האומה, בפולטיות אפלות.
אחרי הטחת השמצות אלה בפני המזעיקים, נרגע המצפון
הרשמי. הכל נמשך כמקודם. בתור לעבודה נמשכה ההעדרה
הכוללת של דוברי-האדיש. עולים חדשים מאירופה הובאו
ישר מן האוניה לשיכון מבהיק, עולים מארצות האיטלאם
נשכחו שנים ארוכות במעברות. למען עליה פלוגית חוקק
חוק של מלחמת-עליה. למען עליה אלמונית — אף לא
מלהנת פעוטה.

ההפליה העדתית קיימת בארץ, והיא משתרעת כמעט
לאורך כל שטחי החיים. אדם בעל צבע-עור כהה יכול
להגיע לאותו מקום כמו חברו הבהיר — אך בתנאי
שיתאמץ פי שלוש.

מאות אלפי אזרחי ישראל — פועלי-הדחק
וקרבנות-הדחק — החלו מחלקים את המדינה
בין "אנחנו" ו"הם", "הם" — "השלטונות,
המשטרה, הציבור המסודר והאדיש, המדינה
הקוראת לעצמה "ישראלית", המוענת שהיא
"יהודית", ושלמעשה אינה אלא, "אשכנזית".

זהו התבטול שהתבטל במרוצת השנים. אטיאט הגיע
לנקודת הרתיחה. השבוע הוא גלש.
בפעם הראשונה, אך בפעם האחרונה.

★ ★ ★

יש בפרשת השבוע כמה פרטים המטילים אור
על מהות ההתקוממות והכוחות שנתגלו בה לראשונה.
קודם כל — סיבת המרד. המשטרה ירתה בשיכור מתפרע.
השיכור היה בודד ובלתי-מוניין. השוטרים היו פיכחים,
מוזוינים ובעלי עדיפות מספרית גדולה.

בכל זאת הם ירו. איזו הצדקה יכולה להיות לירות
בנסיבות כאלה? אם מותר לירות בשיכורים — האם לא
היה מספר ההרוגים בעולם מגיע בכל יום לרבות?